

Μακεδονικά

Τόμ. 12 (1972)

Αφιερώνεται εις την μνήμην Γεωργίου Θεμελή, Χαράλαμπος Λέκας

Χαράλαμπος Λέκας

Κωνσταντίνος Αναστ. Βαβούσκος

doi: [10.12681/makedonika.994](https://doi.org/10.12681/makedonika.994)

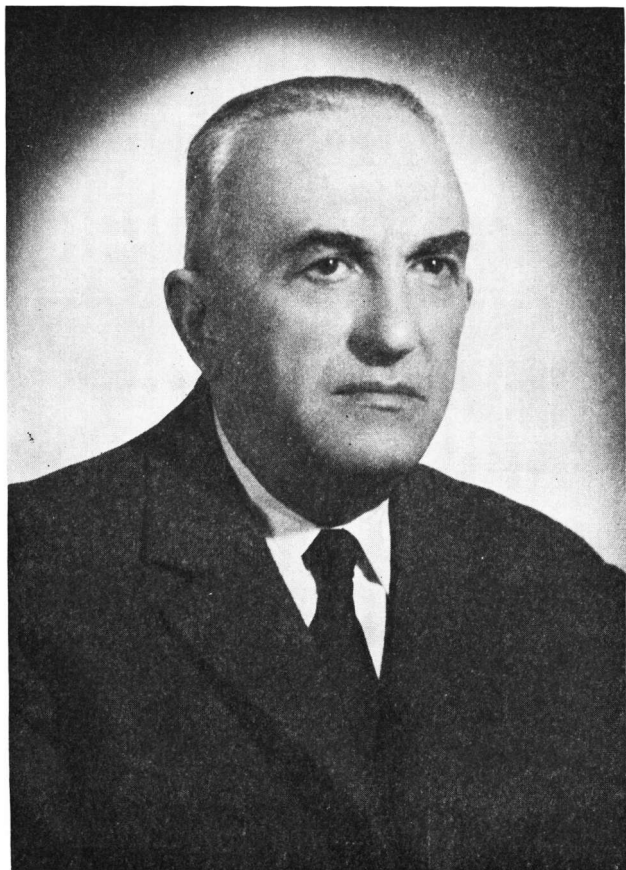
Copyright © 2015, Κωνσταντίνος Αναστ. Βαβούσκος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βαβούσκος Κ. Α. (1972). Χαράλαμπος Λέκας. *Μακεδονικά*, 12, ια'-ιζ'. <https://doi.org/10.12681/makedonika.994>

Χαράλαμπος Λέζας

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΛΕΚΑΣ

Ἡ Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἀπεχωρίσθη μετὰ πραγματικῆς ὀδύνης τοῦ ἐπιλέκτου ἰδρυτικοῦ μέλους καὶ μέλους τῆς διοικήσεως αὐτῆς ἀειμνήστου Χαράλαμπος Λέκα. Διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡ Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἀπόλλυσιν ἐν εἰσέτι ἰδρυτικὸν μέλος καὶ δὴ ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα πρὸ τριάκοντα καὶ πλέον ἐτῶν, κατ' ἀρχάς μὲν συνέλαβον, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐπραγματοποίησαν τὴν ἰδέαν αὐτῆς, συμβαλόντες, οὐχὶ βεβαίως ἄνευ κόπων καὶ προσωπικῶν ταλαιπωριῶν, εἰς τὴν ὀργάνωσιν, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν σύγχρονον προβολὴν αὐτῆς. Μετὰ τὸν ἀειμνηστον Ναοῦμ Λιάκον, ὁ ὁποῖος ἤδη τὸ 1957 ὑπέκυψε, νέος σχετικῶς εἰσέτι, εἰς τὸ μοιραῖον ἠκολούθησαν οἱ Στίλπον Κυριακίδης καὶ Ἀλέξανδρος Λέτσας ἐκ τῶν κορυφαίων πρωτεργατῶν τῆς Ἑταιρείας κατὰ τρόπον, ὥστε ἤδη μὲ τὸν θάνατον τοῦ Χαράλαμπος Λέκα, νὰ ἔχη ἀποχωρήσει ἐκ τῆς σκηνῆς τὸ πλεῖστον τῆς παλαιᾶς δημιουργικῆς διοικήσεως τῆς Ἑταιρείας.

Ὁ Χαράλαμπος Λέκας ἐγεννήθη εἰς τὸ γνωστὸν διὰ τὴν ἠρωϊκὴν καὶ μαρτυρικὴν του στάσιν κατὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἄγωνα Κρούσοβου τῆς Πελαγονίας, τὸ ὁποῖον καὶ διὰ τὴν ἐν γένει συμβολὴν του εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ὠνομάσθη, δικαίως δέ, «βόρειον προπύργιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ». Ὁ Χαράλαμπος Λέκας ἐγεννήθη εἰς τοὺς κόλπους οἰκογενείας ἐξαιρετικῆν ἐχούσης θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ Κρουσόβου καὶ ἔλαβεν, ὅπως πάντες οἱ ἑλληνοπαίδες τῆς ἐποχῆς, ἐθνοπρεπῆ ἀνατροφὴν. Ὁ πατὴρ του ἦτο ἰατρός, ἀπόφοιτος, ἀλλὰ καὶ διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς ἐν Γερμανίᾳ Ἰένης, γεγονός ἐξαιρετικὸν διὰ τὴν ἐποχὴν, αὐτοῦ δὲ τὸ ἐπάγγελμα ἐνέπνευσε καὶ αὐτόν, ὥστε νὰ ἐπιθυμῆ διακαῶς, ὄτε ἠνδρώθῃ, νὰ γίνῃ ἰατρός. Δυστυχῶς ἡ ἀτυχήσασα ἐν συνεχείᾳ οἰκογένειά του δὲν κατώρθωσε νὰ ἰκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του. Πράγματι, ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ πατρὸς του κατέστησεν αὐτὸν ὀρφανὸν ἀπὸ ἡλικίας δέκα ὀκτώ μηνῶν, μὲ συνέπειαν νὰ διέλθῃ τὰ ἔτη τῆς ἐφηβείας του μὲ μεγάλας στερήσεις.

Ἡ οἰκογένειά του μετηνάστευσεν, ὡς ἐκ τοῦ λόγου τούτου, εἰς Μοναστήριον, ἔνθα ὁ νεαρὸς Χαράλαμπος ἐνεγράφη εἰς τὰ ἐκεῖ περίφημα σχολεῖα τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς Κοινότητος, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποπερατώσῃ λόγῳ τῶν ἐν τῇ μετὰξὺ ἐκραγέντων δύο βαλκανικῶν πολέμων καὶ τῆς συνεπειᾶς τούτων ἐπιδικάζσεως τοῦ Μοναστηρίου εἰς τὴν Σερβίαν. Κατόπιν τούτων ὁ νεαρὸς Λέκας κατέφυγεν εἰς Φλώριναν, ἔνθα καὶ ἐπεράτωσε τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς του εἰς τὸ ἐκεῖ γυμνάσιον.

Ὁ Χαράλαμπος Λέκας ἐγεννήθη εἰς τὸ Κρούσοβον τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1897 καὶ ὡς ἐκ τούτου ἦτο ἐξ ἐτῶν ὅτε ἐξεργάγη ἡ ἐπανάστασις τῆς 20ῆς Ἰουλίου τοῦ 1903, ἡ γνωστὴ ὡς «Ἑλλιντεν», ἡ ὁποία εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν καταστροφὴν τοῦ Κρούσοβου, δέκα πέντε δὲ ἐτῶν ὅτε ἐξεργάγη ὁ πρῶτος βαλκανικὸς πόλεμος, συνεπεία τοῦ ὁποίου ἐπεδικάσθη ἡ περιοχὴ Μοναστηρίου εἰς τὴν Σερβίαν.

Τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἑλλιντεν ἐξῆσεν ἐκ τοῦ σύγγγυς, βοηθούμενος δὲ ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις τῆς μαρτυρικῆς ἐκείνης διὰ τὸ Γένος περιπετειᾶς, αἱ ὁποῖαι ἐνετυπώθησαν βαθύτατα εἰς τὴν μνήμην του, ἔγραψε τὸ ἱστορικὸν αὐτῆς, ὡς αὐτόπτης μάρτυς, εἰς τὸ περιοδικὸν «Μακεδονικὴ Ζωή». Τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐπαναστάσεως ταύτης γραφὲν μὲ πολλὰς ἀνεπιδέκτου ἀμφισβήτησεως λεπτομερείας συντελεῖ εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ὀμίχλης, ἡ ὁποία, ὡς μὴ ὄφελεν, ἐκάλυψε τὸν οὐρανὸν τοῦ Κρούσοβου κατὰ τρόπον, ὥστε ἡ συνεπεία δράσεως βουλγάρων κομιτατζήδων καταστροφὴ ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ τοῦ ἑλληνικωτάτου αὐτοῦ μακεδονικοῦ κέντρου νὰ θεωρηθῆ ὡς ἰδρυτικὴ πρᾶξις συγχρόνου «Μακεδονικοῦ» κράτους. Πράγματι, ὁ Χαράλαμπος Λέκας μὲ σαμὸν πάθος περιγράφει τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, οὐχὶ βεβαίως χωρὶς ἀγανάκτησιν διὰ τὴν κατ' αὐτὸν ἐπιχειρηθεῖσαν ἔκτοτε διαστρέβλωσιν αὐτῶν καὶ προσέφερε τοιοῦτοτρόπως πολύτιμα στοιχεῖα, αὐτὸς ἐπὶ πλέον, χρήσιμα διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας.

Μετὰ τὸ πέρασ τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν κατετάγη ἐθελοντῆς εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν, ὠνομάσθη ἀξιωματικὸς καὶ προήχθη μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπολοχαβοῦ. Ὑπὸ τὴν ιδιότητα ταύτην ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας τῶν ἐτῶν 1918-1922, τόσον εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐπιδείξας διαγωγὴν ἀρίστην, ὡς προκύπτει ἄλλωστε ἐκ τῶν ἀλληπαλλήλων προαγωγῶν αὐτοῦ. Ἡ Πατρις ἐκάλεσεν ἐκ νέου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς τὸν Χαράλαμπον Λέκαν τὸ 1940, ὁ ὁποῖος, ὡς λοχαγὸς πλέον ὑπηρέτησεν αὐτὴν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλβανικοῦ ἔπους καὶ τῆς γερμανικῆς εἰσβολῆς.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεφοίτησε τὸ ἔτος 1926. Εὐθὺς ἀμέσως διορίσθη Διευθυντῆς τοῦ ἐπαγγελματικοῦ καὶ βιοτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπηρέτησεν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη λιαν εὐδοκίμως. Τὸ 1933 παρῆτήθη τῆς θέσεως ταύτης διὰ νὰ δικηγορήσῃ, τὸ Ἐπιμελητήριον ὁμῶς τοῦτο ἐκράτησεν αὐτὸν παρ' ἑαυτῷ ὡς νομικὸν σύμβουλον ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μέχρι περίπου τῆς ἀποχωρήσεώς του ἐκ τῆς ἐνεργοῦ δικηγορίας. Ὡς δικηγόρος, κατ' ἀρχὰς παρὰ Πρωτοδικαίς, ἐν συνεχείᾳ δὲ παρ' Ἐφετάις, ἐσταδιοδρόμησεν ἐπιτυχῶς, τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς πολυπληθοῦς καὶ ἀξιολόγου πελατείας, τὴν ὁποίαν εἶχε κυρίως μεταξὺ τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ βιοτεχνικῶν κύκλων. Παραιτηθεὶς τὸ 1968 τῆς ἀσκήσεως

τοῦ δικηγορικοῦ λειτουργήματος, περιωρίσθη ἔκτοτε εἰς τὴν περὶ τὴν Ἑταιρείαν Μακεδονικῶν Σπουδῶν δραστηριότητά του, εἰς τὴν ὁποίαν ἄλλωστε ἀφιέρωσε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ζωῆς του. Πράγματι, ὁ Χαράλαμπος Λέκας ὑπῆρξεν ἰδρυτικὸν μέλος τῆς Ἑταιρείας ταύτης καὶ μέλος τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου μέχρι τοῦ θανάτου του. Οἱ ἑταῖροι τῆς Ἑταιρείας ταύτης ἐξέλεγον αὐτὸν τακτικῶς ἐπὶ τριακονταετίαν καὶ πλέον μέλος τῆς διοικήσεως τιμῶντες τὴν ἀκεραιότητα καὶ εὐθύτητα τοῦ χαρακτήρος του, ὡς καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας, τὴν ὁποίαν ἐμπράκτως ἀπεδείκνυεν.

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου γεν. γραμματέως τῆς Ἑταιρείας Ἀλεξάνδρου Λέτσα ἀνέλαβε κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτῆς, τὴν προεδρίαν τῆς Κτηριακῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποίαν ἐκράτησε μέχρι τοῦ θανάτου του. Εἰς τὴν ὅλως ὑπεύθυνον ταύτην θέσιν ἐπέδειξεν ἐξαιρετικὸν ζῆλον, ἀσκήσας τὰ καθήκοντά του μὲ ὑποδειγματικὴν εὐσυνειδησίαν καὶ ἀνιδιοτέλειαν, αἱ ὁποῖαι ἔτυχον τῆς γενικῆς ἐκτιμήσεως, πρᾶγμα τὸσον δυσχερὲς εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας χειρίζεται τις μεγάλα χρηματικὰ κονδύλια, ὡς αἰρετὸς σύμβουλος διὰ λογαριασμὸν νομικοῦ προσώπου ἰδιωτικοῦ δικαίου. Αἱ ἐκθέσεις του πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰς κτηριακὰς ἐργασίας, οἱ πίνακες λογαριασμῶν καὶ αἱ προτάσεις, τὰς ὁποίας ἐκάστοτε ὑπέβαλλε πρὸς αὐτό, εἶχον τὴν σφραγίδα τῆς καθαρότητος τοῦ πνεύματος, τοῦ πραγματισμοῦ καὶ τῆς νομικῆς αὐτοῦ ἀκριβολογίας.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡς καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ ἀείμνηστος Χαράλαμπος Λέκας ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τούτων, ἰδίᾳ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὅλον σχεδὸν τὸν διαθέσιμον αὐτοῦ χρόνον, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν θὰ αἰσθανθῆ ἐπὶ μακρὸν τὸ μέγα ὄντως κενὸν τὸ ὅποιον κατέλειπεν ὀπισθὲν του ὁ ἀείμνηστος σύμβουλος αὐτῆς, δοθέντος ὅτι αὐτὸ εἶχεν ἤδη ἐκλέξει αὐτὸν καὶ ὡς μέλος τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπίσης ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἶχε προσφέρει ἀνιδιοτελῶς καὶ μὲ μεγάλῃν προθυμίαν καὶ ἀγάπην τὰς ὑπηρεσίας του.

Ὁ Χαράλαμπος Λέκας συνεζεύχθη τὴν Λουκίαν τὸ γένος Π. Δήτσα, τὸ ἔτος 1931 καὶ ἔζησε μετ' αὐτῆς κατὰ τὸν πλέον ἄρμονικόν τρόπον. Ἡ εὐγενὴς Δέσποινα διατηρεῖ τὰς ἀρίστας τῶν ἀναμνήσεων ἐκ τοῦ ἀειμνήστου συζύγου της, τὸσον διὰ τὸν ψυχραϊμον, ἀλλὰ ἐν ταυτῷ καὶ πρᾶον χαρακτήρα του, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν οἰκογένειάν του, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε παρημέλησε. Εὐτυχῶς ὅτι προέλαβεν ὁ ἀείμνηστος νὰ ἴδῃ ὑπάνδρευομένην τὴν θυγατέρα του.

Ὁ Χαράλαμπος Λέκας πλὴν τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν καὶ τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἠσχολήθη καὶ μὲ ἄλλα ἰδρύματα. Πράγματι, ὑπῆρξεν ἰδρυτικὸν μέλος τῆς Μακεδονικῆς Ἑκπαί-

δευτικῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Ὀρφανοτροφείου Μέγας Ἀλέξανδρος, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπὶ ἔτη προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας του. Τὴν ἀγάπην του διὰ τὰ ἰδρύματα κοινῆς ὠφελείας, κυρίως δὲ διὰ τὰ ἐξ αὐτῶν πνευματικῆς φύσεως συνέδεσε μὲ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν παράλληλον ἔχουσαν δρᾶσιν Ἐκκλησίαν. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἄλλωστε καὶ ἡ ἐκτίμησις τὴν ὁποίαν ὁ ἀειμνητος μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος ἔτρεφε πρὸς τὸν ἄνδρα διὰ τὴν παραγωγικὴν συνεργασίαν του εἰς τὰς διοικήσεις τῶν ὡς ἄνω ἰδρυμάτων, τὸ δὲ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπὸ γενικωτέρας θέσεως ἐκτιμῶν τὸ ὅλον ἔθνωφελές καὶ κοινωνικὸν ἔργον αὐτοῦ ἀπένειμεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀξίωμα (ὀφφίκιον) τοῦ ἄρχοντος νομοφύλακος, κατατάζαν αὐτὸν εἰς τὴν χορείαν τῶν διαπρεπῶν στελεχῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ὁ Χαράλαμπος Λέκας, Μακεδὼν ἐκ τῶν πλέον διακεκριμένων, ἠγωνίσθη δι' ὅλης του τῆς ζωῆς διὰ τὴν ἰδιαιτέραν του Πατρίδα τὴν Μακεδονίαν, διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ αὐτῆς ἐπιπέδου, διὰ τὴν ἄμυναν αὐτῆς κατὰ τῶν ξένων προπαγανδῶν. Ἠξιώθη νὰ ταφῆ εἰς τὴν μακεδονικὴν γῆν, τὴν ὁποίαν τόσον ἠγάπησεν. Ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος, παρ' ὅλην τὴν μεγάλην οικονομικὴν ἄνεσιν, τὴν ὁποίαν κατὰ τὰ τελευτάτα ἔτη εἶχε, χάρις καὶ εἰς τὴν περιουσίαν τῆς συζύγου του, διῆγε βίον ἀπλοῦν, ἄνευ ἐπιδείξεων καὶ αὐτοπροβολῆς. Ἡ μόνη προβολὴ αὐτοῦ γίνεται διὰ τῆς παρουσίας νεκρολογίας, ἀνυπόκριτος καὶ ἀληθής, ὡς δικαίωσις μεταθανάτιος αὐτοῦ.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἀποτίον ὀφειλόμενον πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου συμβούλου καὶ προέδρου τῆς Κτηριακῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς φόρον τιμῆς χαράσσει δι' ἐμοῦ τὰς δόξιας ταύτας γραμμὰς μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐταὶ θὰ φανοῦν ὅπωςδῆποτε κατώτεραι τῆς ἐν ζωῇ προσωπικότητος αὐτοῦ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝΑΣΤ. ΒΑΒΟΥΤΣΟΣ